THE ANSWER SERIES *Your Key to Exam Success*

2-in-1

Rekeningkunde

TOETS- & EKSAMENVOORBEREIDING

Ann Botha

GRAAD

12

KABV

Graad 12 Rekeningkunde 2-in-1 KABV

TOETS- & EKSAMENVOORBEREIDING

Hierdie Graad 12 Rekeningkunde 2-in-1 studiegids is 'n uiters doeltreffende hersieningshulpmiddel. Jy kan dit regdeur die kwartaal, asook vir eksamenvoorbereiding gebruik.

Sleutelkenmerke:

- 'n Blitshersiening van alle aspekte van die KABV-kurrikulum. Hierdie afdeling dek die noodsaaklike teorie en basiese konsepte.
- 7 eksamenvraestelle en voorgestelde antwoorde. Duidelike riglyne vir eksamentegniek en uitleg word deurgaans gegee.

Die wenke, kommentaar, studienotas en deurlopende advies wat deur die onderwyser-skrywer aangebied word, ontwikkel selfvertroue by die leerders soos hulle sistematies deur die boek werk.

Die riglyne vir berekeninge, opsommings van nuttige terminologie en afkortings dra alles by tot 'n eenstopboek wat die leerder deeglik voorberei vir toetse en eksamens.

THE ANSWER SERIES
Your Key to Exam Success

GRAAD

12

KABV

2-in-1

Rekeningkunde

Ann Botha

Ook beskikbaar

GRAAD 12
REKENINGKUNDE
3-in-1

- notas, vrae & voorgestelde antwoorde per onderwerp
- eksamenvraestelle & voorgestelde antwoorde

HIERDIE STUDIEGIDS SLUIT IN

1 Blitshersiening van alle aspekte van die kurrikulum

2 Eksamenvraestelle met voorgestelde antwoorde

THE ANSWER SERIES *Your Key to Exam Success*

E-boek beskikbaar

2015 publikasie | ISBN: 978-1-920568-96-2

021121 | TAS

BREEDVOERIGE INHOUD

BLITSHERSIENING

'n Breë uiteensetting van die kurrikulum en inhoud van Blitshersiening:

'Blitshersiening' is 'n opsomming van die inhoud van die kurrikulum.
Dit toets jou kennis van al die teorie, formate en formules wat jy moet ken.
Die **bladsynommers** word hier, vir vinnige verwysing, gegee.

BASIESE KONSEPTE 1

- Basiese Definisies
- AARP
- Etiek
- Interne Beheer 2
- Die Interne Ouditeur

MAATSKAPPYE (1) 3

- Die Teorie
  Tipes maatskappye
  Akte van Oprigting
  Voordele van 'n maatskappy (oor eenmansake & vennootskappe)
  Kapitaal – gemagtigde en uitgereikte aandelekapitaal
  Aandeelhouers
  Direkteure – pligte
  – vergaderings
  – eienskappe 4
  – evaluasie van prestasie
  – belangebotsing
  Ondernemingsredding
  Geskilbeslegting
  Binnehandel
- Die boekhouding van maatskappye – grootboekrekeninge 5
  Uitreik van aandele
  Terugkoop van aandele
  Inkomstebelasting / SAID (inkomstebelasting) 6
  Dividende / Aandeelhouers vir dividende
  Verdelingsrekening
- Die Finansiële State 6
  Staat van Omvattende Inkomste
  Staat van Finansiële Posisie en Notas 7
  Die effek van maatskappy transaksie op die rekeningkundige vergelyking 8
- Eksterne, onafhanklike ouditeure en die Ouditeursverslag 9

MAATSKAPPYE (2) 10

- Die Kontantvloeistaat en Notas
- Ontleding en vertolking van Finansiële State 11

TASBARE/VASTE BATES 12

- Die lewensduur van 'n bate
- Waardevermindering
- Die Tasbare bateregister
- Bateverkope-inskrywings 13
- Die Tasbare Bate Nota
- Die Bateverkoperekening
- Interne beheer van bates
- Etiek

VOORRAADSTELSELS 14

- Voorraadwaardering – spesifieke-aanwysingsmetode
  – EIEU (eerste in eerste uit)
  – geweegde gemiddelde
- Voorraadbeheer – deurlopende metode
  – periodieke metode
- Berekening van winsopslag en koste van verkope
- Waarom 'n onderneming nie sy winsopslag sal behaal nie 15
- Interne voorraadbeheer

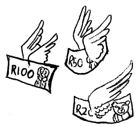

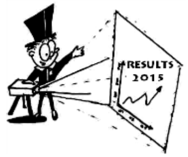

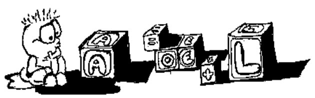

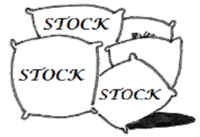

Kopiereg © Die Antwoord

REKONSILIASIES **15**

- Debiteureversoenings
  Rekonsiliasie van Debiteure se rekeninge en Debiteurelys
  Debiteure-ouderdomsontleding (interne beheer) 16
- Krediteureversoenings
  Rekonsiliasie van Krediteure se rekeninge en Lys van saldo's
  Rekonsiliasie van Krediteure se State en rekening 17
  Interne beheer
- Bankversoening
  Die Bankversoeningstaat
  Interne beheer 18

BELASTING OP TOEGEVOEGDE WAARDE (BTW) **18**

- Inset- en Uitset-BTW
- Berekening van bedrag betaalbaar aan of ontvangbaar van SAID
- Nulkoers en Vrygestelde items
- 'n Bietjie oefening met BTW-berekeninge 19

KOSTEREKENINGKUNDE **19**

- Produksiekostestaat met Notas
- Inkomstestaat (kortvorm) met Notas 20
- Koste berekeninge – formules 20
- Koste konsepte – vaste en veranderlike
- Die gelykbreekpunt 21
- Interne beheer
- Die invloed van veranderinge in koste
- Etiek

BEGROTING **22**

- Geprojekteerde Inkomstestaat – ontleding en vertolking
- Kontantbegroting – ontleding en vertolking
- Debiteure-invorderingskedule
- Voorstelle oor hoe om 'n Kontantbegroting te vertolk

Kopiereg © Die Antwoord

EKSAMENVRAESTELLE

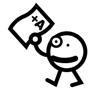

Ontleding van Eksamenvraestelle 23
Voorstelle oor hoe om eksamenvrae te beantwoord 24
Vraestel A 25
Vraestel B 36
Vraestel C 46
Vraestel D 57
Vraestel E 69
Vraestel F 80
Vraestel G 87

Antwoorde op Blitshersiening vrae

Basiese Konsepte 93
Maatskappye (1) 94
Maatskappye (2) 101
Tasbare/Vaste Bates 103
Voorraadstelsels 104
Rekonsiliasies 105
Belasting op Toegevoegde Waarde (BTW) 108
Kosterekeningkunde 109
Begroting 111

Voorgestelde Antwoorde vir Eksamenvraestelle

Hoe om jou antwoorde na te sien 112
Vraestel A 113
Vraestel B 119
Vraestel C 123
Vraestel D 128
Vraestel E 133
Vraestel F 138
Vraestel G 141

Terminologie 144
Aanvaarbare Afkortings 147
Alternatiewe terminologie 147

ONTLEDING VAN EKSAMENVRAESTELLE

ONDERWERP		Vraestel A	Vraestel B	Vraestel C	Vraestel D	Vraestel E	Vraestel F	Vraestel G
MAATSKAPPYE (1)	Algemene Grootboek / BEL		V2.1		V1.1	V4.1		V3
	Finansiële State	V3.1.2	V2.3	V2.2	V3	V2	V2	
	Oudit, ens.	V3.2	V5.2	V4.2 / 4.4	V4	V4.9		
MAATSKAPPYE (2)	Kontantvloeistaat	V5.1	V5.1		V4	V4.2	V3	
	Ontleding & vertolking	V5.2	V5.1	V4.1 / 4.3	V4	V4.4		V3
TASBARE BATES	Bateverkope (vervreemdings) en Tasbare Bate Nota	V3.1.1	V2.2	V2.1	V6.1		V1	
VOORRAAD 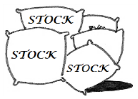	Voorraadwaardering, ens.	V4.1	V4.1	V1	V6.2	V1	V1	
	Probleemoplossing	V4.2			V6.3	V3.2		
REKONSILIASIES	Debiteure		V3.1		V1.2	V6		
	Krediteure	V6.2		V5				
	Bank	V6.1	V3.2					V2
BTW			V4.2			V3.3	V2.1	
KOSTE-REKENINGKUNDE	Produksiekostestaat		V1.1		V2.1		V4.1	
	Kosteberekening	V1	V1.2	V6	V2.2	V5	V4.2	
BEGROTING	Geprojekteerde Inkomstestaat		V6	V3				V1
	Kontantbegroting	V2			V5	V3.1		V1

VOORSTELLE OOR HOE OM EKSAMENVRAE TE BEANTWOORD

Wanneer jy die vrae in hierdie boek beantwoord, kan jy dit rofweg doen en afkortings gebruik, maar onthou – moet dit **NIE** in die eksamen so doen nie.

- **Lees die vraag noukeurig**. Rig jou gedagtes deur die **woord/frase/onderwerp** waaroor die vraag gestel word, te **onderstreep**.
- **Gebruik altyd volsinne** in jou antwoord en **hou by die onderwerp**. Verduidelik die konsep wat in die vraag gebruik word, maar gebruik ander woorde, bv. V: Wat is 'n dividend? Moenie sê: ''n Dividend is 'n dividend . . . nie.'
- Kyk na die **puntetoekenning**.
  As jy vir een verduideliking of voorbeeld gevra word, kry jy gewoonlik 2 punte *(Behalwe as die eksaminator baie streng is en net 1 punt gee!)*
  As meer punte toegeken word, moet jou antwoord meer besonderhede bevat.
  Moenie vergeet om 'Ja' of 'Nee' te antwoord wanneer jy gevra word 'Stem jy saam ...?' nie.
  As daar nie aan jou gesê word hoeveel punte/redes om te gee nie, sal die puntetoekenning 'n aanduiding wees van hoeveel om te skryf. Aanvaar dat 2 punte vir elke goeie, feitelike sin toegeken sal word.
- Wanneer jy gevra word om 'n antwoord te bereken, **skryf die formule of bewoording neer** wat jy gaan gebruik om aan te dui hoe jy dit uitgewerk het. Dit het twee voordele:
  – dit rig jou gedagtes op hoe om die vraag te beantwoord sodat jy nie 'n nalatige fout maak nie, en
  – dit wys vir die eksaminator wat jy gedoen het sodat jy, al is jou antwoord verkeerd, vir die metode sal punte kry.

Beantwoord ALTYD die vraag!

As jy nie seker is wat werklik van jou verwag word nie, dink na oor die afdeling van die kurrikulum waaroor die vraag handel *{jy kry tyd om te dink}* en verstrek inligting wat op daardie onderwerp betrekking het.

ONTHOU, AS JY NIKS SKRYF NIE - KRY JY NIKS!

Die nasieners wil regtig hê jy moet goed vaar en hulle sal dus lees wat jy neergeskryf het om te kyk of hulle jou 'n punt of twee kan gee – en dit is altyd beter as 0!

Ons vertrou dat jy dit geniet om met

The Answer Series

te studeer – probeer gerus ons studiegidse in jou ander vakke ook!

The Answer Series, Imam Haronweg 50, Claremont, 7708
T: (021) 671 0837 F: (021) 671 2546 info@theanswerseries.co.za
www.theanswer.co.za

Kopiereg © The Answer Series: Fotokopiëring van hierdie materiaal is onwettig

VRAESTEL A

VRAAG 1	KOSTEREKENINGKUNDE	24 punte 14 minute

TRANSFORMERS T-HEMDE BEPERK

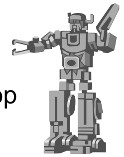

INLIGTING

1. Transformers T-hemde Beperk het 34 000 T-hemde gemaak en verkoop gedurende die jaar geëindig 29 Februarie 2016. In 2015 het hulle 25 000 T-hemde geproduseer.
2. Alle T-hemde is in sowel 2015 as 2016 teen 'n vaste prys van R45 elk verkoop.
3. Alle klaargoedere is verkoop. Daar was geen goedere-in-bewerking aan die begin of einde van die finansiële jaar nie.
4. Die volgende totale en eenheidskoste is geïdentifiseer:

	2016 34 000 eenhede vervaardig		2015 25 000 eenhede vervaardig	
	Totale koste	Eenheidskoste	Totale koste	Eenheidskoste
Veranderlike koste:	R980 000	R28,83	R801 000	R32,04
Direkte materiaalkoste	500 000	**A**	462 000	18,48
Direkte arbeidskoste	320 000	9,41	205 000	8,20
Verkoops- en verspreidingskoste	160 000	**B**	134 000	5,36
Vaste koste:	333 000	9,79	296 000	11,84
Fabrieksbokoste	205 000	**C**	205 000	8,20
Administratiewe koste	128 000	3,76	91 000	3,64
Totale koste	R1 313 000	R38,62	R1 097 000	R43,88

BEANTWOORD DIE VOLGENDE VRAE:

1.1 Bereken die eenheidskoste vir 2016, getoon as A, B en C in die tabel hierbo. [6]

A

B

C

1.2 Vergelyk die eenheidskoste van 2016 met dié van 2015. 'n Deel van die eenheidskoste is deur inflasie (prysverhogings) beïnvloed. Gee in elk van die volgende gevalle EEN moontlike rede, buiten inflasie, vir die verandering. [6]

- Direkte materiaalkoste per eenheid

- Direkte arbeidskoste per eenheid

- Fabrieksbokoste per eenheid

1.3 Bereken die gelykbreekpunt vir 2016. [5]

1.4 Lewer kommentaar op die gelykbreekpunt hierbo bereken. Behoort die onderneming tevrede te wees met die getal eenhede wat tans geproduseer word? Verduidelik. [3]

1.5 Die King III-verslag, wat op alle maatskappye in Suid-Afrika van toepassing is, bepaal dat behalwe winsbejag, 'n maatskappy verantwoordelikheid moet aanvaar vir die omgewing waarin hy werk. Verduidelik hoe dit op hierdie maatskappy van toepassing is. [4]

VRAAG 2	BEGROTING – KONTANTBEGROTING EN DEBITEURE-INVORDERINGSKEDULE	60 punte 36 minute

MARVELS MEUBILEERDERS BEPERK

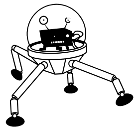

Jy is voorsien van 'n uittreksel uit die Kontantbegroting en ander inligting vir hierdie maatskappy, wat 'n megawinkel in 'n groot winkelsentrum in Tshwane bedryf. Hy verkoop meubels en verwante items kontant en op krediet. Die finansiële jaareinde is 30 September.

INLIGTING

1. 40% van verkope is op krediet.
   Verwagte verkope: Julie R1 500 000; Augustus R1 400 000; September R1 250 000.

2. Die onderneming gebruik 'n winsopslag van 100% op kosprys.
   Voorraad word aan die einde van elke maand aangevul. Die direkteure het besluit die maatskappy sal vanaf 1 Julie 2016 nie meer alle voorraad kontant koop nie ten einde 5% korting te kry. Slegs 25% van aankope sal kontant betaal word om die korting te kry. Krediteure sal in die maand wat op die aankope volg ten volle betaal word.

3. Na verwagting sal debiteure soos volg betaal:
   - 50% in die maand wat op die verkoopstransaksie volg (30 dae)
   - 30% in die tweede maand (60 dae)
   - 18% binne 90 dae. Die saldo word in die derde maand afgeskryf.

4. UITTREKSEL UIT DIE DEBITEURE-OUDERDOMSONTLEDING OP 30 SEPTEMBER 2016
   Elke onderstaande debiteur word 'n 'kredietlimiet' van R15 000 en betalingsvoorwaardes van 30 dae gegee.

Naam	Totaal	Huidige maand	30 dae	60 dae	60 dae+
	....	....	....	....	....
B Bed	15 000	15 000			
L Lessenaar	19 000	–	11 500	7 500	
M Mikrogolf	8 500	–	–	–	8 500
S Stoel	6 400	1 200	5 200		
T Tapyt	16 600	5 800	5 300	5 500	
	914 000	500 000	280 400	122 000	11 600

5.

ANDER INLIGTING	30.09.2016	30.09.2015
Verkope vir jaar	13 152 000	10 960 000
Koste van verkope	6 576 000	5 480 000
Debiteurekontrole	?	728 000

MARVELS MEUBILEERDERS BEPERK

KONTANTBEGROTING VIR DIE DRIE MAANDE GEËINDIG 30 SEPTEMBER 2016

	JULIE	AUGUSTUS	SEPTEMBER
ONTVANGSTE (uittreksel)			
Kontantverkope	900 000	840 000	750 000
Invorderings van debiteure	518 600	565 800	[1]
Rente op debiteure se agterstallige rekeninge	1 400	1 200	1 600
....	....	....	....
Lening van Tshwane Bank (9% p.j.)	**A**		
TOTALE ONTVANGSTE	....	....	1 316 000
BETALINGS (uittreksel)			
Kontantaankope van voorraad	**B**	166 250	148 438
Betalings aan krediteure	543 750	562 500	**C**
Direkteursfooie	30 000	30 000	30 000
Diverse bedryfsuitgawes	....	....	....
Skoolvoedingskema	5 000	5 000	5 000
Personeelopleiding		25 000	
Inkomstebelasting			135 000
Terugbetaling van lening		20 000	20 000
Rente op lening		4 050	3 900
Opknapping van winkel		225 000	
TOTALE BETALINGS	1 429 000	1 567 000	1 368 800
Kontantsurplus (-tekort)	531 000	(160 000)	**D**
Saldo aan begin van maand	225 000	756 000	....
Kontant voorhande aan einde van maand	756 000	596 000	**E**

GEVRA

2.1 Berei 'n Debiteure-invorderingskedule vir September voor. [7]

	KREDIETVERKOPE VIR MAAND	SEPTEMBER-INVORDERINGS
Junie	*R580 000*	
Julie	*R600 000*	
Augustus	R.................	
TOTAAL		

2.2 Bereken die ontbrekende syfers in die Kontantbegroting. [15]

A	
B	
C	
D	
E	

2.3 Verduidelik die belangrikste voordeel vir die maatskappy danksy die direkteure se besluit dat hulle 'nie meer alle voorraad kontant sal koop nie'. [2]

2.4 Is dit na jou mening 'n goeie idee dat die maatskappy krediet aan klante toestaan? Verskaf EEN punt ten gunste van hierdie strategie, en EEN punt daarteen. [5]

Ja, dit is 'n goeie idee, OF Nee, dit is nie 'n goeie idee nie. Omkring 'Ja' of 'Nee'.

Punt ten gunste:

Punt daarteen:

2.5 Verduidelik waarom dit nodig is om elke debiteur 'n 'kredietlimiet' en betalingsvoorwaardes te gee. [4]

2.6 Bereken die gemiddelde debiteure-invorderingsperiode (in dae) vir die finansiële jaar geëindig 30 September 2016. [5]

2.7 Sal die interne ouditeur tevrede wees met hierdie invorderingsperiode? Gee EEN rede vir jou antwoord. [3]

Ja / Nee.

2.8 Die interne ouditeur meen dat daar probleme is wat debiteure-beheer betref. Verduidelik kortliks waarom hy so voel deur TWEE debiteure met verskillende probleme te identifiseer. Verwys na die Debiteure-ouderdomsontleding. [4]

2.9 Verduidelik wat die Inkomstebelastingbetaling in September verteenwoordig. [2]

2.10 Bereken die geskatte netto wins vir die jaar geëindig 30 September 2016. Aanvaar dat die huidige belastingkoers 30% van netto wins is. Dieselfde bedrag is in Maart 2016 aan Inkomstebelasting betaal. [3]

2.11 Waarom is daar geen syfer vir ouditfooie in die Kontantbegroting nie? [2]

2.12 Die maatskappy sal op 30 September 2016 'n dividend verklaar. Waarom is daar geen bedrag vir hierdie dividend in hierdie Kontantbegroting nie? [2]

2.13 Verduidelik die items 'Skoolvoedingskema' en 'Personeelopleiding' Kontantbegroting. Waarom bestee die maatskappy geld hieraan? [6]

VRAAG 3	TASBARE BATES; MAATSKAPPYE (1) – FINANSIËLE STATE EN OUDITEURSVERSLAG	80 punte 48 minute

BATMAN BEPERK

3.1 BATEVERKOPE & STAAT VAN OMVATTENDE INKOMSTE **/63/**

INLIGTING

VOORAANSUIWERINGSPROEFBALANS OP 30 JUNIE 2016

	DEBIET	KREDIET
Balansstaatrekeninge afdeling		
Gewone aandelekapitaal		2 800 000
Behoue inkomste		658 950
Lening: Gotham Bank		667 000
Grond en geboue	2 097 000	
Voertuie	814 000	
Toerusting	616 000	
Opgehoopte waardevermindering op voertuie		294 800
Opgehoopte waardevermindering op toerusting		341 000
Vaste deposito: Gotham Bank (8% p.j.)	495 000	
Handelsvoorraad	955 000	
Verbruiksgoedere voorhande (verpakkingsmateriaal op 30.06.2015)	15 000	
Debiteurekontrole	396 000	
Voorsiening vir oninbare skulde		18 000
Bank	583 700	
Krediteurekontrole		405 500
SAID (inkomstebelasting)	160 000	
Nominale rekeninge afdeling		
Verkope		10 481 800
Debiteure-afslag	145 201	
Koste van verkope	7 383 285	
Huurinkomste		176 880
Rente-inkomste (op vaste deposito)		26 630
Oninbare skulde	12 000	
Direkteursfooie	840 000	
Verpakkingsmateriaal	23 100	

AANSUIWERINGS

1. 'n Fisiese voorraadopname op 30 Junie 2016 het die volgende voorrade onthul: handelsvoorraad, R902 150; verpakkingsmateriaal, R4 260.
2. Direkteursfooie van R22 500 is uitstaande aan die einde van die finansiële tydperk.
3. Maak voorsiening vir uitstaande rente op die vaste deposito. Hierdie belegging bestaan al die hele jaar. Rente word nie gekapitaliseer nie.
4. 'n Debiteur wat R32 000 skuld, word insolvent verklaar. Sy boedel het 40 sent in die rand betaal en dit is korrek geboekstaaf. Die oorblywende saldo moet as oninbaar afgeskryf word.
5. Die voorsiening vir oninbare skulde moet aangesuiwer word tot 5% van debiteure.
6. Die huurgeld is op 1 April 2016 met R1 320 verhoog. Die huurder het tot aan die einde van Julie 2016 huur betaal.
7. 'n Voertuig is op 31 Desember 2015 op krediet verkoop vir R90 000. Die Vastebateregister het die volgende in verband met hierdie voertuig onthul:

Kosprys	R235 000
Opgehoopte waardevermindering op 1 Julie 2015	R105 750

Die vervreemding is nog nie deur die boekhouer geboekstaaf nie.

8. Maak soos volg voorsiening vir waardevermindering:
   - voertuie teen 15% p.j. op kosprys
   - toerusting teen 10% p.j. op die verminderdesaldo-metode.

   LET WEL: Nuwe toerusting wat R48 000 gekos het, is op 1 September 2015 aangekoop. Dit is korrek geboekstaaf.
9. Die leningstaat op 30 Junie 2016 van Gotham Bank ontvang, toon die volgende:

Saldo aan begin van die finansiële jaar	R1 125 000
Terugbetalings vir die jaar	458 000
Rente gekapitaliseer	?
Saldo aan einde van die finansiële jaar	804 500

10. Inkomstebelasting word teen 30% van netto wins bereken.

DAAR WORD VAN JOU VERWAG:

3.1.1 Berei die volgende rekening voor in die

ALGEMENE GROOTBOEK VAN BATMAN BEPERK

BATEVERKOPE [9]

2015 Des 31	*Voertuie*		2015 Des 31	*Opgehoopte waarde-*	
				vermindering op	
				voertuie	

3.1.2 Berei die volgende voor: [54]

BATMAN BEPERK STAAT VAN OMVATTENDE INKOMSTE VIR JAAR GEËINDIG 30 JUNIE 2016	
Verkope	
Koste van verkope	
Bruto wins	
Ander bedryfsinkomste	
Oninbare skulde verhaal	*2 300*
Bruto bedryfsinkomste	
Bedryfsuitgawes	
Ouditfooie	*73 800*
Bemarkingsuitgawes	*480 000*
Salarisse en lone	*660 000*
Diverse bedryfsuitgawes	*123 774*
Oninbare skulde (12 000	
Bedryfswins	
Wins voor rente-uitgawe	
Wins voor belasting	
Inkomstebelasting	
Netto wins na belasting	

3.2 OUDITEURSVERSLAG /17/

UITTREKSEL UIT DIE VERSLAG VAN DIE ONAFHANKLIKE OUDITEURE

Ons het die jaarlikse finansiële state van Batman Beperk vir die jaar geëindig 30 Junie 2016 geouditeer. Hierdie finansiële state is die verantwoordelikheid van die maatskappy se direkteure. Ons verantwoordelikheid is om op grond van ons oudit 'n mening oor hierdie finansiële state uit te spreek.

Ons het ons oudit uitgevoer ooreenkomstig die Internasionale Oudit-standaarde, wat vereis dat ons die oudit uitvoer om redelike gerusstelling te verkry dat die finansiële state vry is van wanvoorstelling.

Ouditmening

Na ons mening is die finansiële state 'n redelike voorstelling van die maatskappy se finansiële posisie op 30 Junie 2016, behalwe vir die bemarkings-uitgawe in die Staat van Omvattende Inkomste, wat nie bevestig kon word nie aangesien geen dokumentasie vir hierdie uitgawe bestaan nie.

Robin & Graytham Geïnk.
Geoktrooieerde Rekenmeesters (SA) **15 September 2016**

3.2.1 Verduidelik die rol van die onafhanklike ouditeure. [4]

3.2.2 Het Batman Beperk 'n voorwaardelike/gekwalifiseerde of onvoorwaardelike/ongekwalifiseerde ouditverslag ontvang? Verduidelik jou antwoord kortliks. [3]

3.2.3 Na verdere ondersoek is vasgestel dat die bemarkingsuitgawe in die Staat van Omvattende Inkomste R120 000 ingesluit het vir 'n vakansie vir Bruce Wayne, die HUB, en sy gesin. Dit het hul verblyf in luukse hotels en sakeklasvliegkaartjies gedek.

Bruce Wayne het die boekhouer gelas om die R120 000 teen bemarkings-uitgawes te debiteer en die onafhanklike ouditeure gevra om dit te ignoreer aangesien dit in die finansiële state geboekstaaf is.

- Die onafhanklike ouditeure voel dat hulle nie hul werk behoorlik sal verrig as hulle aan die HUB se versoek voldoen nie. Verduidelik kortliks waarom hulle so voel. [2]

- Gee TWEE moontlike gevolge vir die ouditeure as hulle aan hierdie versoek voldoen. [4]

3.2.4 Onder watter omstandighede kan 'n maatskappy om 'ondernemingsredding' aansoek doen, en wat sal die gevolge wees? [4]

VRAAG 4	VOORRAADSTELSELS	32 punte 19 minute

4.1 SPIDERMAN FIETSE /20/

Spiderman Fietse, in besit van Peter Parker, verkoop fietse van een fabrikaat. Hy gebruik die EIEU-metode van voorraadwaardering en die periodieke voorraadstelsel.

INLIGTING

Die volgende inligting kom voor in Spiderman Fietse se boeke vir die jaar geëindig 30 Junie 2016.

INLIGTING OOR VOORRAAD	AANTAL FIETSE	WAARDE PER FIETS	TOTALE WAARDE
Fietse voorhande – 1 Julie 2015	60	?	R240 000
Fietse gedurende jaar gekoop	630		R2 606 000
September 2015	250	R3 800	R950 000
Januarie 2016	200	R4 500	R900 000
Mei 2016	180	R4 200	R756 000
Fietse teruggestuur (Mei-aankope)	5	?	?
Fietse gedurende jaar verkoop	450	R6 750	R3 037 500
Fietse voorhande – 30 Junie 2016	235	?	?

GEVRA

4.1.1 Daar is TWEE ander metodes van voorraadwaardering. Watter een dink jy sal 'n moontlike alternatief wees vir EIEU? Verduidelik waarom. [3]

4.1.2 Bereken die waarde per fiets voorhande op 1 Julie 2015. [2]

4.1.3 Bereken die waarde van die eindvoorraad op 30 Junie 2016 volgens die EIEU-metode. [5]

4.1.4 Bereken die bruto wins op 30 Junie 2016. [6]

4.1.5 Peter Parker, die eienaar, en Ben, die rekenmeester, stem nie saam oor die metode van voorraadwaardering nie. Peter wil voortgaan om die EIEU-metode te gebruik omdat hy sê dit is makliker om te bereken. Ben wil die geweegdegemiddelde-metode gebruik omdat hy reken die wins sal laer wees, en aldus die inkomstebelasting. As interne ouditeur, wat sal jy vir Peter en Ben sê? Gee TWEE punte. [4]

4.2 SUPERMAN SCOOTERS /12/

Superman Scooters verkoop bromponies van een handelsmerk. Die eienaar, Clark Kent, het takke in Krypton, Chicago en Metropolis.
Die drie takke word onderskeidelik deur Lois, Lex en Jimmy bestuur.

Clark Kent het die jaarlikse syfers vir die finansiële tydperk geëindig 29 Februarie 2016 van die drie takke ontvang.

INLIGTING	**KRYPTON (LOIS)**	**CHICAGO (LEX)**	**METROPOLIS (JIMMY)**
Aantal bromponies te koop	470	300	190
Aantal gedurende die jaar verkoop	380	75	190
Fisiese opname – 29.02.2016	72	225	Nul
Kosprys per bromponie	R7 500	R7 500	R7 500
Verkoopprys per bromponie	R11 500	R11 500	R11 500
Advertensies per jaar	R15 000	R40 000	R60 000
Salaris van bestuurder	R30 000 p.m.	R30 000 p.m.	R30 000 p.m.

DAAR WORD VAN JOU VERWAG:

Identifiseer EEN probleem in elke tak, en haal syfers aan om die probleem te bevestig. Gee Clark Kent raad hoe om die probleem in elke tak op te los.

KRYPTON (LOIS) – PROBLEEM

OPLOSSING

CHICAGO (LEX) – PROBLEEM

OPLOSSING

METROPOLIS (JIMMY) – PROBLEEM

OPLOSSING

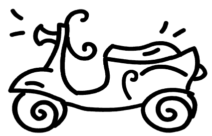

VRAAG 5	MAATSKAPPYE (2) – KONTANTVLOEISTAAT & ONTLEDING & VERTOLKING	69 punte 42 minute

THE INCREDIBLE ICE CREAM FACTORY BEPERK

5.1 KONTANTVLOEISTAAT

INLIGTING

1. **Uittreksel: Staat van Omvattende Inkomste vir jaar geëindig 30 April 2016**

Waardevermindering	R355 400
Rente op lening	60 750
Netto wins voor belasting	1 020 350
Inkomstebelasting	306 105

2. **Uittreksel: Staat van Finansiële Posisie op 30 April 2016 (voor terugkoop)**

	2016	2015
Tasbare bates	3 075 300	3 924 500
Bedryfsbates	2 524 700	1 609 500
Voorrade	381 000	408 000
Handelsdebiteure	1 040 000	1 150 000
SAID (inkomstebelasting)	-	48 500
Kontant en kontantekwivalente	1 103 700	3 000
Aandeelhoudersbelang	?	2 523 000
Gewone aandelekapitaal	3 180 000	2 100 000
Behoue inkomste	?	423 000
Langtermynlening – Lening	500 000	850 000
Bedryfslaste	1 370 755	2 161 000
Handelskrediteure	1 109 755	1 035 900
SAID (inkomstebelasting)	69 000	-
Aandeelhouers vir dividende	192 000	210 000
Bankoortrekking	-	915 100

3. **Gewone aandelekapitaal: Gemagtig:** 750 000 gewone aandele

Uitgereik:
420 000 gewone aandele op 1 Mei **2010** teen uitreikprys van 500 sent elk
180 000 gewone aandele op 1 Mei **2015** teen uitreikprys van 600 sent elk

Teruggekoop:
Geen inskrywing is gedoen vir die terugkoop van 75 000 gewone aandele op 30 April 2016 teen 650 sent per aandeel nie. Die aandeelhouers was geregtig op die finale dividend.

4. **Dividende**
   - 'n Interimdividend van 66 sent per aandeel is op 31 Oktober 2015 betaal.
   - Die direkteure het 'n finale dividend van 32 sent per aandeel op 30 April 2016 aanbeveel.

5. **Vaste bates**
   - Grond en geboue is vir R1 250 000 verkoop.
   - Toerusting is kontant gekoop.
   - Geen ander tasbare bates is gekoop of verkoop nie.

6. **Finansiële aanwysers**

Die volgende finansiële aanwysers is vir die afgelope twee jaar bereken:

	2016	2015
Bedryfsverhouding	1,49 : 1	0,74 : 1
Vuurproefverhouding	1,21 : 1	0,56 : 1
Skuld-ekwiteitsverhouding	0,15 : 1	0,34 : 1
% opbrengs op gemiddelde aandeelhouersbelang	24,78%	23%
% opbrengs op gemiddelde kapitaal aangewend	30,4%	24,4%
Netto batewaarde per aandeel	617 sent	601 sent
Dividende per aandeel	98 sent	90 sent
Verdienste per aandeel	?	130 sent
Markwaarde van aandele	690 sent	675 sent

GEVRA

5.1.1 Berei die Behoue Inkomste Nota op 30 April 2016, na die terugkoop van aandele, voor. [6]

Saldo aan begin van jaar	*423 000*
Saldo aan einde van jaar	

5.1.2 Voltooi die Nota vir Rekonsiliasie tussen netto wins voor belasting en kontant gegenereer uit bedrywighede vir die jaar geëindig 30 April 2016. [11]

Netto wins voor belasting	*1 020 350*
Aansuiwerings as gevolg van:	
Bedryfswins voor veranderinge in bedryfskapitaal	
Kontantgevolge deur veranderinge in bedryfskapitaal	
Verandering in voorraad	*27 000*
Kontant uit bedrywighede gegenereer	

5.1.3 Voltooi die volgende: [21]

THE INCREDIBLE ICE CREAM FACTORY BEPERK
KONTANTVLOEISTAAT VIR DIE JAAR GEËINDIG 30 APRIL 2016

Kontantgevolge uit bedryfsaktiwiteite	
Kontant uit bedrywighede gegenereer	
Rente betaal	*(60 570)*
Dividende betaal	
Inkomstebelasting betaal	
Kontantgevolge uit beleggingsaktiwiteite	
Aankoop van tasbare bates	
Opbrengs uit verkoop van tasbare bates	*1 250 000*
Kontantgevolge uit finansieringsaktiwiteite	
Opbrengs uit uitgereikte aandele	
Terugkoop van aandele	
Langtermynlening terugbetaal	*(350 000)*
Netto verandering in kontant en kontantekwivalente	
Kontant en kontantekwivalente aan begin van jaar	
Kontant en kontantekwivalente aan einde van jaar	

5.2 ONTLEDING EN VERTOLKING /27/

5.2.1 Bereken die verdienste per aandeel vir 2016 **voor** die terugkoop van aandele. [3]

5.2.2 Bereken die verdienste per aandeel vir 2016 **na** die terugkoop van aandele. [3]

5.2.3 Bereken die netto batewaarde van 'n aandeel vir 2016 **voor** die terugkoop. [3]

5.2.4 Die direkteure is tevrede dat die terugkoop van die aandele nie die maatskappy se likiditeit negatief geaffekteer het nie. Haal TWEE tersaaklike finansiële aanwysers, verhoudings of syfers aan om jou mening te ondersteun. [4]

5.2.5 Die direkteure is vol vertoue dat winste in die volgende finansiële jaar gehandhaaf sal word en dat die terugkoop van aandele voordelig vir die bestaande aandeelhouers sal wees. Stem jy met die direkteure saam? Verduidelik. [4]